

SPIS TREŚCI

Od Redakcji

13

ROZDZIAŁ 1

Wolontariat Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego jako odpowiedź na potrzeby profilaktyki zachowań samobójczych

17

Adam Czabański

- 1.1. Wprowadzenie 18
- 1.2. Wolontariat w profilaktyce zachowań samobójczych – doświadczenia zagraniczne 18
- 1.3. Potrzeba rozwoju wolontariatu Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego w ramach pomocy osobom znajdującym się w kryzysie samobójczym 23
- 1.4. Zakończenie 28
- Bibliografia 29

ROZDZIAŁ 2

O niektórych wyzwaniach dla polskiej suicydologii

33

Krzysztof Rosa

- 2.1. Wprowadzenie 33
- 2.2. Zagadnienia metodologiczne 34
- 2.3. Realizacja badań naukowych 44
- 2.4. Profilaktyka 46
- 2.5. Podsumowanie 47
- Bibliografia 48

ROZDZIAŁ 3

Nowe podejście do profilaktyki w ochronie zdrowia, w tym profilaktyki samobójstw

51

Maciej Rogala, Daria Biechowska

- 3.1. Wprowadzenie 52
- 3.2. Jaki system ochrony zdrowia – taka profilaktyka 53

3.3. Grzechy polskiej profilaktyki	54
3.4. W kierunku koordynacji opieki zdrowotnej – czy profilaktyka zostanie wzmocniona?	55
3.5. Nowe podejście do systemu ochrony zdrowia oparte o wartość opieki	58
3.6. Wyzwania dla nowoczesnego podejścia w profilaktyce zdrowotnej	59
3.7. Nowe podejście do profilaktyki samobójstw	60
3.8. Podsumowanie	68
Bibliografia	69

ROZDZIAŁ 4

Zachowania samobójcze jako współistniejące stany, zaburzenia psychiczne czy odrębna kategoria diagnostyczna?

Agnieszka Gmitrowicz

4.1. Wstęp: Zachowania samobójcze a zdrowie psychiczne i jego zaburzenia	74
4.2. Kiedy rozpoznawane są konkretne choroby czy zaburzenia psychiczne	75
4.3. Definicje i ocena ryzyka zachowań samobójczych w świetle obowiązujących klasyfikacji zaburzeń psychicznych oraz skal/narzędzi klinicznych	77
4.4. Miejsce zachowań samobójczych w klasyfikacji ICD-10	80
4.5. Zachowania samobójcze jako odrębna diagnoza zaburzeń psychicznych w klasyfikacji DSM-5	82
4.6. Dyskusja dotycząca uznania zachowań samobójczych za odrębną kategorię diagnostyczną	84
4.7. Podsumowanie	89
Bibliografia	90

ROZDZIAŁ 5

Nowe technologie w prewencji samobójstw

Przemysław Waszak, Natalia Olszańska, Jan Opalko

5.1. Media społecznościowe	96
5.2. Zagrożenie dezinformacją	102
5.3. Wyszukiwarki internetowe	103
5.4. Aplikacje randkowe	104
5.5. Sztuczna inteligencja	106
5.6. Wizje przyszłości	110
Bibliografia	112

ROZDZIAŁ 6

Wykorzystanie sztucznej inteligencji (AI) przez media społecznościowe w zapobieganiu samobójstwom 119

Norbert Malec

6.1. Wstęp	120
6.2. Wykorzystanie AI w portalach społecznościowych w zapobieganiu samobójstwom	124
6.3. Zapobiegania samobójstwom w serwisach społecznościowych	126
6.4. Działania prewencyjne Meta	129
6.5. Działania prewencyjne TikTok	133
6.6. Działania prewencyjne Youtube	133
6.7. Zakończenie	134
Bibliografia	134

ROZDZIAŁ 7

Wpływ gier cyfrowych na zachowania samobójcze – interdyscyplinarna analiza zjawiska 139

Halszka Witkowska, Wiktor Dymkowski

7.1. Wstęp	140
7.2. Sylwetka gracza – Stany Zjednoczone, Polska	141
7.3. Współczesne modele korzystania z gier w Polsce	145
7.4. Sylwetka młodych grających w Polsce	148
7.5. Dotychczasowe badania i publikacje	150
7.6. Wpływ gier na zachowania samobójcze. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka	161
7.7. Pozytywne i negatywne przykłady gier cyfrowych	166
7.8. Wnioski	171
Bibliografia	173

ROZDZIAŁ 8

Suicide Prevention Gatekeeper Training in Japan. Szkolenia osób działających na rzecz prewencji samobójstw w Japonii 178

Manami Kodaka

ROZDZIAŁ 9

Epidemiology of suicide and suicide prevention in Australia. Epidemiologia samobójstw i zapobieganie im w Australii

191

Karolina Krysińska, Karl Andriessen

ROZDZIAŁ 10

Prewencja zachowań suicydalnych a zmiana jakości życia ludzi w związku ze zmianami klimatycznymi

201

Andrzej Baładynowicz

ROZDZIAŁ 11

Znaczenie interdyscyplinarnego programu nauki i szkoleń z zakresu profilaktyki samobójstw w zapobieganiu samobójstwom

221

Anna Baran

11.1. Przegląd badań z lat 2000–2024

224

11.2. Studium przypadku 1

229

11.3. Ewaluacja kursu

230

11.4. Studium przypadku 2

232

11.5. Wnioski

232

Bibliografia

233

ROZDZIAŁ 12

Monitorowanie samouszkodzeń jako narzędzie profilaktyki, z uwzględnieniem sytuacji w Polsce

237

Daria Biechowska, Anna Baran

12.1. Wstęp

238

12.2. Istota monitorowania zachowań samobójczych

239

12.3. Monitorowanie zachowań samobójczych jako narzędzie profilaktyki

240

12.4. Przykłady dobrych praktyk w monitorowaniu i profilaktyce

244

12.5. Wdrażanie systemów monitorowania w krajach o niskich i średnich
dochodach

251

12.6. Monitorowanie zachowań samobójczych w Polsce

252

12.7. Zakończenie

254

Bibliografia

255

ROZDZIAŁ 13

Prewencja samobójstw w populacji okołoporodowej 259*Oliwia Gawlik-Kotelnicka, Ewelina Barszcz*

- 13.1. Wprowadzenie 260
- 13.2. Zaburzenia depresyjne oraz ryzyko samobójstw w populacji ogólnej
oraz wpływ kryzysów na ich występowanie 260
- 13.3. Zaburzenia depresyjne oraz ryzyko samobójstw w populacji okołoporodowej 262
- 13.4. Badania przesiewowe w kierunku zaburzeń depresyjnych w populacji
okołoporodowej 263
- 13.5. Dobrostan psychiczny kobiet w okresie okołoporodowym podczas globalnych
kryzysów 265
- 13.6. Podsumowanie 268
- Bibliografia 268

ROZDZIAŁ 14

**Program Wspierająca Szkoła jako przykład dobrej praktyki
zapobiegania zachowaniom samobójczym wśród dzieci
i młodzieży** 273*Maria Magdalena Mastalerz*

- 14.1. Dynamika popandemiczna 274
- 14.2. Program Wspierająca Szkoła 278
- Bibliografia 288

ROZDZIAŁ 15

Przekształcenia leksyki a zapobieganie samobójstwom 291*Radosław Pawelec*

- 15.1. Wprowadzenie 291
- 15.2. Metodologia 293
- 15.3. Analizy leksykalne: *samobójca, samobójczyni, ofiara samobójstwa* 294
- 15.4. Analizy leksykalne: *zapobieganie samobójstwom versus prewencja
samobójstw* 298
- 15.5. Analizy leksykalne: *niepełnosprawny, osoba niepełnosprawna, osoba
z niepełnosprawnością* 300

15.6. Podsumowanie: słowa i liczby, doświadczenia z historii i współczesność, sugestie dotyczące przyszłości	304
Bibliografia	307

ROZDZIAŁ 16

Usiłowanie samobójstwa. Nowe życie czy powrót do przeszłości 309

Brunon Hołyst

16.1. Definicja usiłowania samobójstwa	310
16.2. Etiologia usiłowań samobójstw	313
16.3. Losy życiowe osób po usiłowaniu samobójstwa	318
16.4. Światowa Organizacja Zdrowia o usiłowaniu samobójstwa	322
16.5. Główne założenia polityki postsuicydalnej	323
Bibliografia	329

ROZDZIAŁ 17

Czy osoba po próbie samobójczej może być poddana leczeniu? 335

Błażej Kmiecik

17.1. Uwagi wprowadzające	336
17.2. Zgoda pacjenta oraz jej brak	338
17.3. Działanie bez zgody	340
17.4. Perspektywa psychiatryczna	343
17.5. Podsumowanie	347
Bibliografia	348

ROZDZIAŁ 18

Depresja męska i samobójstwa – case study – kampania społeczna #ItsOKToTalk 353

Marlena Stradowska, Aleksandra Kielan

18.1. Wprowadzenie	354
18.2. Depresja męska – wybrane zagadnienia	356
18.3. Kampania „#ItsOkayToTalk” – promowanie otwartości w rozmowach o zdrowiu psychicznym mężczyzn	358
18.4. Podsumowanie	364
Bibliografia	366

ROZDZIAŁ 19**Samobójstwa w Irlandii w okresie trzydziestu lat po dekryminalizacji.
Profilaktyka uniwersalna**

369

Anna Kieszkowska, Błażej Kaucz

19.1. Wprowadzenie	370
19.2. Ramy polityczne, prawne i społeczne	371
19.3. Działania organizacji i stowarzyszeń w zakresie profilaktyki samobójstw	372
19.4. Podejmowanie inicjatyw i interwencji na rzecz społeczeństwa	374
19.5. Wybrane statystyki dotyczące samobójstw w Irlandii	377
19.6. Przykład znaczenia irlandzkich badań nad samobójstwami	379
19.7. Profilaktyka zachowań suicydalnych	380
19.8. Poczucie samotności i izolacji ludzi jako czynnik ryzyka samobójstwa	383
19.9. Potrzeby Polaków w Irlandii w zakresie ochrony zdrowia psychicznego	388
19.10. Podsumowanie	396
Bibliografia	396

ROZDZIAŁ 20**Sprawozdanie z III Kongresu Suicydologicznego**

403

*Daria Biechowska, Agnieszka Gmitrowicz***ZAŁĄCZNIK DO SPRAWOZDANIA Z KONGRESU**

410

**Wdrażanie i ocena krajowych strategii zapobiegania samobójstwom:
perspektywa globalna***Ella Arensman*